

PREDILECTIE PENTRU GNOSEOLOGIE

In lupta sa grea cu natura, omul a inceput, inainte de toate, sa-si cunoasca mediul sau inconjurator...

gnoseologia idealismului subiectiv, fals orientat dar bogat in argumente...

mureste pe cei ce ii tau in serios ca in realitate, totul se îndreaptă către ceva, către o mare necunoscuta...

CRONICA IDEILOR

Citd vreme gnosologia a rămas un apendice al ontologiei, unitatea ontologică dintre subiect și obiect...

De la sfirsitul secolului al XIX-lea încôace, problema cunoasterii a capatat o importanta deosebită...

„Vor cedam” - scrie Louis Rouger - ca filosofia poate să dea un răspuns...

Dacă stabilitatea structurilor sociale și studiul încea rudimentar al dezvoltării cunoștințelor științifice...

Este adevărat că asemenea gânditori nu lipsesc cu desăvârșire din filosofia burgheză contemporană...

„Vă lasăm știința, din natură, să-și găsească drumul ei în viața omului...”

Materialismul premarxist nu a ajuns să înțeleagă pînă la capăt caracterul dialectic al reflectării...

Nici pe lîngă socialism nu trec fără să-și hie în seamă teologia contemporană...

„Pentru a vorbi de știința cunoașterii ca știință în sine, trebuie să vorbim de știința cunoașterii ca știință în sine...”

Henri Wald

Tudor Buricu

MARCEL GLINESCU

„Măști”

MIHAIL BUBENOV: „Nemurire”

„Nemurire”

Volumul de romane „Nemurire” (în traducerea lui I. B. Bănuș) cuprinde două romane...

Breviar

BOILEAU: „Arta poetică”

Sub aparența modestă a unui volum de „Bibliotecă pentru toți”, apariția traducerii românești a „Artei poetice”...

Prindul său, nu este mai puțin bogată. Numai în secolul premergător clasicismului se pot cita o sumedenie...

Modest Morariu

CĂRTI NOI

(Urmare din pag. 1)

„Masă sau senină, ca și îndemnul la luptă, sunt condensate armonios și natural în poeziile lui Ady Endre...”

„Hohotește țărna” - într-o tălmăcire care reproduce adevărat, cu finețe, acuitatea sentimentului durității perfecte...

Miron Dragu

CRONICA LITERARĂ

Știu că toată lumea, înainte de a lua „Cartea poreclelor” în mînă, că mă voi întîlni în curtea...

spune mai încolo: „Astfel răscolind aducerile aminte, am aflat un adevărat tezaur de porecle...”

Invăță un soi de magie: cum să înlocuiești apa și cum se naște dintr-o piatră o răjușcă sălbatică...

care s-ar fi spînzurat, sub forma unei băți de toacă derutante...

hanurilor sadoveniene. Numai că hanul este cuplorul, vatra familială la care poposește oaspeții...

me. Este tristul melancoliei implicite în aspirațiile strivite, în contemplarea lucrurilor pierite înainte de a se desăvîși...

EUSEBIU CAMILAR: „Cartea poreclelor”

păm, săptămîni și luni, intrăm tot mai în fund și pămura nu găsim...

țitorului sortit să dispară (cătorul trebuie să piere) odată povestea încheiată și în parte de curiozitatea auditorului...

uzit sub coviltirul unei cărușe... Se stricăce ceva în orînduirea cea mare a eternității...

„Poezia” lui Eusebiu Camilar este întovărășită de pulbera sfîșietorie, a sentimentalismului nițel dulceag și patriarhal...

Mihail Petroveanu

Din „DIALECTICA POEZIEI”

MITURI

PASAREA PHOENIX

O, Phoenix, pasăre crâiască!
Renași din colbu-nvâpăiat...
Pentru ea mitul să trăiască
trebui' ucis — și iaviat...

ATLAS

Tu n-ai purtat, prea-fericitule Atlas,
decit pământul — nevâzut — pe largu-ți
umăr.

Eu port pe ochi priveliștile-i fără număr
și care, toate, mie-mi cer să le dau glas.

MARSYAS și ATHENA (despre clasic și romantic)

„Sint bătrînd! Sint urtîd!

Dalba față-i mohorîtă...
Ochii prînd să mi se-ncrunte...
Se-ncreștește pura frunte...
Buză-n tremur mi se strîmbă
și bărbia mi-o scîlîmbă...

Un fior fierbinte trece
peste marmura mea rece
și pe ătaca-mi paloare
joacă-o boare de coloare...

Chiar suriau-n jurul gurii
frînge cumpătul figurii
și sub masca-i de noblețe
chipul schimbă fețe-feșe...

Ba — simți cum lunecară
...nevăzute-n apa clară...
pe obrazul meu-ieratic,
două perle de jeric,ic,
două lacrimi — pămîntenal!”

Jalea chipușei Athena
— că-i urtîd, că-i bătrînd —
se trăgea de la fîntînă:

Colo-n sacra pădure,
într-o clipă neferice
i-ă fost dat să își surprindă
trăsăturile-n oglindă,
răvăgite — rînd pe rînd...

Se-apecașe, fluturînd
pe micușu-i noi
(o chestie
ce și-a fost făcut din trestie,
să-și mai treacă veșnicia —
și pe-aiurea și pe-acta...)

Vai, pe nai căzu năpasta
pentru întîmplarea asta
și mi-l avîrlii cît colo
blînda soră-a lui Apollo...

Pradă vinului și lenii
moșăiau prin jur silenii...
Unul (încă fără barbă)
s-a ijit, risînd, din țarbă.

Martor — nepoftit — al scenei
Marsyas îi spusese Athenei:
„O, frumoasa mea zeiță,
trup cu sufletul de crișă!”

Lasă fluierul și cîntal
celor ce-i născu pămîntul...
și nu celor odrăsliți
de vreun seu ce-și crapă feasta
și-i trăsnesc-n lumea aste
gata zdraveni și căliți:
și cu bucle — și cu mînte,
și cu arme și veșmînta
printre care —
din născare —
mantia de nepăsare...
Biata-și inimă tresare
doar de ciudă și minie,
nu la vasta armonie
ce-o învolbură în hăuri
fluierul cu șapte găuri
împingînd din hău în hău
zarea sufletului tău...

Lasă-mi mie și năcazul
că-mi schimonosesc obrazul!

În șuvița de răsuflet
eu îmi cern întregul suflet,
spovedind întregu-i freamăt
de la chioț pîn-la geamăt...

Zei prietnici ne rășfață
zugerîndu-ne pe față
schimele de-a pururi noi!

Pentru mine, pentru noi,
ele-s ochilor dovadă
cît și ce-au știut să vadă;
ele-s preș și mărturie
bobului de bucurie;
ele — număr și măsură
cîți sint ghimpii la răsură;
ele — semn și cheazășie
pentru dorul ce sfîșie;
ele — tainicul preludiu
pentru visul încă-n studiu,
pentru cîntul ce mai crește
între inimă și dește...

*

„O, și eu mă clătina
peste-oglinzi — și nu odată! —
dar atunci cînd înclina
fața dură, încordată
fruntea pură, nebrăzdată
și cînd îmi întîmpina
ochiul sterp, surisul șeapăn —
neștiind cum să-mi mai deapăn
firul inimii pe nai...”

Dar — rostindu-se atît
de frumos despre Urit —
parcă-ntrezărea silenul
cum prin el se furîșea
în Beoția — Elenul...

și, zîmbînd, se-nfricoșea.

PROMETEU

(sau conjugatele minii)

Punctaj pentru o tragedie.
Biat Prometeu!
Pe steiu-ți solîtar...

LABORATOR

DESPRE VERSUL ALB

Paftale scumpe la banale salbe
cu rime rare versul poji să-l dregi
(chiar dacă singur nu-l prea înțelegi!)

Dar — pasămite — versurile albe
rimează-ntregi...

„ȘI DESPRE CEL -LIBER”

Fii versului stăpîn, nu slugă
și fă-ți dintr-insul ăripă, nu lanț...

Deși
să știi:
cînd șchioapeși, te vîdești MAI șchiop la
fugă
decît la umblet și la danș!

TOTUȘI...

Atunci cînd -ritm și rimă — pun stavilă
IDEII
și simți că-i mai frumoasă — asemenea
Frinei! —
în svelta-i golicăune...

nu pregeta să-aranzi
„veșmînt și cingătoare.”
Atunci. Și DOAR atunci!

ALTEPEL...

crede-mă că-i mai cuminte
să rămină CU veșmînt
cîtă vreme pot să-nșele:
„ce-o fi mîndra FĂRĂ ele!”

și — cînd colo — sub cea toală
nu e trupeșă — ci goală!

ADICA...

goală vrea-să-zică: nudă,
nu golaș!

O, ce trudă
și se-ntrec
și se petrec
și se-alungă
să se-ajungă,
unul colîndînd înaltul
după — lingă — ori sub altul...

E „prezentă” dar se-ascunde
sub zorzoane, flori și funde — ? —
ori — sub falduri somptuoase,
nici tu carne, nici tu oase!

...DEȘI, CHIAR

mlădia cingătoare
— atît de-atrăgătoare! —

Nici glia — ca Anteu,
Nici zarea — ca Icar.

Ci ferecat
de ne-ndurații zeii
fiindcă-ai cercat
să fii la fel cu ei

și prigoniș
de semenii-pigmei
fiindcă-ai rîvnit
să fii mai mult ca ei.

POETUL și LUMEA

— Iată ce cînt am scornit pentru tîns
frumoasa mea Echo.
Fiece tril este-o proaspătă floare a inimii
mele...

Nimfa rîdea: o, uitucule Pan,
cîntul ăsta-l cîntaram
eu și surorile mele aseară în preajma
fîntînii.

AUTO-INCINTARE

Îndrăgostindu-se Narcis
de blondu-i chip, în blindu-i vis
se adoră în unda clară
— oglinda lui particulară! —
strigînd la cite cele: bis.

Și-așa, din zori și pînă-n sară...

Dar zeii prietnici nu-l lăsară
nicicînd să sară
„în abis”
în reciprocul paradîs.

*

Hei, dacă se-apuca de scris...
o știu precis
și-o spun deschis,
murea-necat și sinucis
în mîșge — dulce și amară —
e unci fund de cîlimarîd.

și faldul scumpu-i rochiș
ce ne jurase ochii...
mint — tot pentru o clipă;

că — iată! — se-afîripă
cum sint pe-odărdate:
și ce toian să-erete
și ce cătez să-escudă

și coapsa cea rotundă
și umărul gingaș
și sîmul drăgălaș
și ghebul urîș!

CULMEA...

e că soarta cea evand
șese pînă năzărîcand:

peste nuri (de-ar fi o mie!)
e dulamă de dimie
și-i tulpina de borangic
peste negul cel mai mic!

(ÎN PARANTEZĂ,

îmi permit un comentor:

Pildă ar putea să dea
chiar „prezentă” mea Idee
...în veșmînt — vestimentar!

Să-nțercăm un altul? Iacă:
Ochilor li-e greu să vadă
cînd e spada — fără teacă
și cînd teacă... fără spadă!

TOT DESPRE GENURI

Epic — liric — și satiric
despărțite-n mod empiric!
nu-s ca norii, ce cu schimbu-s
cirus — cumulus — ORI nimbus;

nu-s ca norii care trec
și se-ntrec
și se petrec
și se-alungă
să se-ajungă,
unul colîndînd înaltul
după — lingă — ori sub altul...

Ci se cheamă și-și răspund,
se-mpletesc
și se pătrund,
se vădesc
și se ascund
și se țes și se-ntrețes

Între-o stîngură bătăie
plînă-n miez și pînă-n fund...

Inima — aceeași! — „bate”
pe urzile schimbate
depănatu-i ghem rotund.

ANTEDELUVIANĂ...

(pe tema precedentei)

Deși nu mai era într-a febrîi etate
ci numai în stare de ebrietate
— băuse ce e drept fără nici o rețineră
la un cam lung zaiafet
cu Sem, cu Cam
și eu Iafet —
Noe s-a dus la fetele lui
cele mai tinere
și a devenit (cum să vă spu?)
propriul său ginere.

Pe urmă au dănuțit.

A fost ultimul strop
care-a deslănuțit
întîiul potop...

— Care să fie pricea
și în ce scop
apare-n pînă-aicea
cuvîntiosul tău op
această scenă
pe pușin obscenă?

— Dacă m-am hotărît
să evoc
acest episod mai mult decît
echivooc
și-l las să treacă pragul
prezentei pagini
este numai de dragul
unei imagini:

*

POEZIE! Acest
perpetuu incest
între suflet și minie,
între vis și cuvînte,
între preget și gest...
și așa mai-nainte.

Fapt ăste că
odraslele
țși amestecă
maslele:

Cînd e sufletul beat
și minie e trează
se naște bîiat
și cutează...

Cînd minie e beată
și inima trează
se naște fată
și stătează...

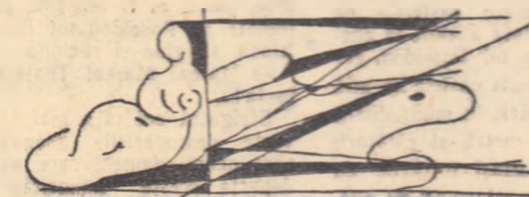
Cînd amîndouă-s bete
— ori nu mai le e sete —
iese-un peptilic,
gnom și măscăric!

... și-ntre paranteze:
(cînd sint ambele treze,
iese-un fătălă...
ca să-aprecieze
de bine, de rău
ce-i bine, ce-i rău
în zbuciumul tău!)

MIGRAȚII...

în dublu sens

Îți judeci metafora — prinsă pe via —
cînd contrariile-n ea se conjugă,
cum țși judecă-oglinde răsfrîntul crochiu
în simetricul punct de fugă:

„Sau dus cele paseri cu foșnet domol
ca frunze pe aripa vîntului.
Acum pleacă frunzele, stol după stol,
cătrel țărîmul mai cald al pămîntului...”

VALORI ÎN MARS

Ce-i „clasic” azi — a fost cîndva
„romantic”
Doar ce-a fost „strigăt” a rămas „ecou”.

Ce-i azi „modern” — va fi odată „antîc”.
Dacă ajunge „vechi”, nici n-a fost „nou”!

CRIMPEI

Firavul cînt pe care-ncerci să-l gînguri
e doar o strofă la străvechiul cînt.
În codrul datinei cresc alte crînguri —
și frunza ta va fi și ea pămînt.

... și din pămînt vor crește alte crînguri
în codrul datinei...
Străvechiul cînt
— și foșnetul crimpeiului ce-l gînguri —
or să le fie sevă și veșmînt...

CINTEC

Cu propria-mi viață,
— ca pelicanul —
îmi hrănesc poemul;
pruncu! ȘI orfanul...

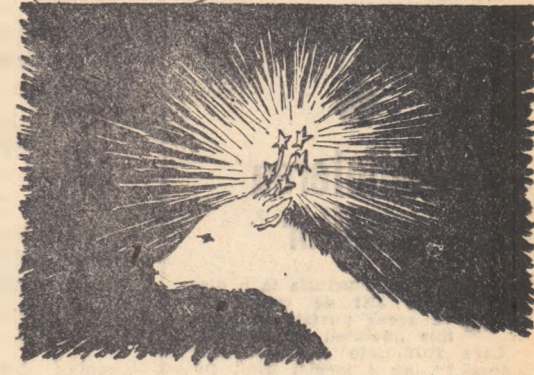
ALCHIMIE

Cînd n-ai purtat cununa de ghimp — și
cea de flori —
nu te-ncunună Vremea cu frunzele-i de
laur!

Cocleală și rugină-i poșhița lor de aur
peste fremătătoare și fragede colori...

COORDONATE

Îl aștept să-mi aducă o nouă poveste
după goana prin ripe și saltul pe crește,

să-mi mîntînce-n palme iedul-cîntec,
iedul cu stele-n cornișe și noroi pe plîntec.

FIICA AERULUI

Lume! Ce de lume!
Svelta Arabellă
pe calul în spume
cu coapsa rebelă...

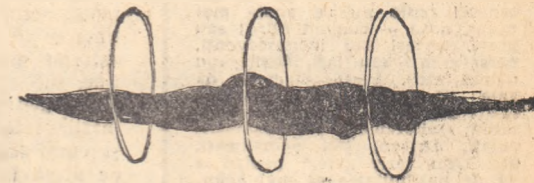
Forțe centrifuge!
Vajnicei fecioare
„pămîntul” și fuge
veșnic sub picioare!

Ce cumpăt, ce grijă!
Fiecare voltiță
e o tumbă-n gol
pe șuful ocol...

Hei! Ușor de spus!
Efortul se-mparte:
șșșnire în sus
și salt mai departe...

*

Hop! Voltiță triplă
prin cercul de țiplă!

Tumbele rotunde
se încheie — unde?

Totul e să cadă
înapoi pe erupă
fără să-ntreprupă
abstracta arcadă...

Înapoi pe erupă:
— nici lingă, nici după! —
elastăc, lină,
vie trambulină
pentru noul salt
încă mai înalt,
pentru-o și mai suplă
voltiță — cvadruplă! —
prin cerc și în cerc...

— Lasă-mă să-ncerc!
— Nu-i de fiteșcare
savanta mișcare!

STRĂDANI...

Nu e spus
că sui „mai sus”
cînd transpiri
cît DOI șecșpiri.

Ce folos
de-ătita șîrg?
Fii fîlos
de-abia la țîrg!

Treaba ta...
Cît te-ar costa
cel urcuș —
acuș e-acuș!

Te cetim:
E hun sau prost...
(nu plătîm
la preț de cost!)

Marcel Breslasu

Ilustrații de IULIAN OLARIU

CINEMATOGRAF

(Urmare din pag. 1)

Ceea ce ni se poate cere este să gindim sincer în fiecare moment. Astăzi, când reflectăm din nou la problema artistică a cinematografului, ajung la concluzia că, în loc să se dezvolte ca o artă a umbrei și luminii, cinematograful a înmulțit și a perfecționat tehnicile lui de reproducere, a dobândit și sunet și voce și culoare și poate nu va trece mult pînă cînd, prăsilind cele două dimensiuni ale ecranului, ne va prezenta imagini tridimensionale, oameni și lucruri în spațiu, așa cum vedem în viață sau pe scenă. Dar pentru a contestăm cinematografului calitatea lui de artă și să nu-l recunoaștem o altă valoare decît aceea a fotografiei unui spectacol? Concluzia ar fi absurdă. Gîndească-se oricine la bucuriile de artă încercate în sălile de cinematograful, la puterea filmului de a descătușa emoția cea mai zguduitoare, de a ne face să gîndim sau să visăm, la marea influență dobîndită de el asupra sensibilității moderne și spulșii atunci că toate rezervele estetice puriste mai vechi au fost definitiv înlăturate și că ele ne apar astfel destul de mărunte și de înguste.

Cinematograful este rezultatul celui mai înaintat al tehnicii în sforțarea ei milenară de a da o intrupare imaginii artistice a omului. Înainte de a exista în sunete și culvime, în pictură, în urma ereolunilor pe birțurile sau în alăturarea culorilor, viziunea artistului combinată din datele observației a existat numai în fantezia sa. Io mi serbat una a certă idee, zicea Ralfael. Artistul se călăuzește de o viziune interioară, de o reprezentare apărută mai întîi închipuirii

sale. Pentru a-l da trup acestuia și pentru a comunica, artiișii tuturor timpurilor au extras minerele coloranți și l-au amestecat cu sucul oculoilor durabile, au ascuțit treștie și au făcut un stylum cu care sa poată lăsa urme vizibile pe papyrus sau pe pergament, au cioplit piatra cu cicoanul și dalta, au înnădat mectatul în foc, au ros metalul cu aczi sau au săpat șanțuri în placa de lemn, au încins cuctoarea în care au ars figuri fasonate din caolin și feldspat pentru a le face dure, albe și strălucitoare, au înțfat blocuri mari pe planul înclinat pînă în vîrful piramidelor sau le-au tras cu scripețele pe culmile edificiilor înalte, au potrivit pietrele, bolșilor și le-au sprîmțit pe aziduri și pe contraforturi. Dea lungul întregii istorii a artei, tehnica a succedat-o pentru a intrupa în materialele naturii, cunoscut mereu mai bine, sau în cele obținute pe cale artificială, viziunile fanteziei artistice. Dar oricît de mare a fost ingeniozitatea sau îndemnarea artiișilor, imaginația lor a rămas totdeauna superioară mijloacelor folosite pentru a o intrupa. Arta s-a izbit totdeauna de limite și a trebuit să se remaneze. Michelangelo izbînd cu dalta staluca care nu putea vorbi este poate un mit, dar unul care exprimă limitarea fatală a artoilor.

Cinematograful ne apare decîi, față de lungul trecut al artoilor, drept produsul încercării celei mai departe impuse a tehnicii de a exprima înscrisul cuprins al fanteziei artistice. Raportul de timp sau de spațiu care n-au putut fi niciodată figurate, străluciri ale luminii rămase neexprimate, reacțiile cele mai fine ale fiziologiei, nesfîrșitele relații ale omului cu mediul său natural sau de lucru, întreaga varietate senzorială a lumii reventată în sintezele fanteziei, se intrupa în realizările contemporane ale cinematografiilor sonore vorbitoare și colorate. Wagner visa o reunire a tuturor artoilor, o operă în care sa fuzioneze toate mijloacele expresive. Cinematograful modern realizează acest proiect. În jurul artoștilor care ave viziunea ansamblului, regizorul filmului și a interpreților conduse de el, se grupează toate competențele tehnice, fotografi și acusticieni, arhitecți, ingineri constructori și pictori decoratori, toate meseriile manuale și un mare număr de manipulatori de mașini, pentru ca prin activitate sinergică sa realizeze întregul potențial al fanteziei artistice. Cinematograful este decîi produsul artistic cel mai caracteristic și civilizatei tehnice moderne și acel care se întoarce cu cel mai mare folos asupra ei, înnulșind mijloacele de cultură și de desfășurare artistică ale lumii de azi.

Modestul spectator dintr-un loc retras al planetei cîruia i se descoperă, pe ecranul sălii sale provinciale de cinematograful, toate perspectivele lumii și care în însule Antile și în Honoloulu, vibrează la fel în fața aceluorșii filme, ca și spectatorii acestora din New-York, Paris și Leningrad, este un om care dobîndește o altă noțiune despre univers decît a strămoșilor și este pe cale de a deveni o ființă cu totul nouă. Cine vrea să priceapă ce se petrece sub ochii noștri și pe ce s-a angajat omirea, trebuie să se gîndească și la puterea de expresie artistică și afîi de universală a cinematografului de azi.

Tudor Vianu

Secret profesional

(Urmare din pag. 1)

seniale, în stare să convingă mai bine decît simpla enunțare a unor principii. De-a parea, această actualitate și-a găsit martori care s-o consemneze și s-o tâlcuiească în opere al căror merit, în afara de valoarea lor neîndoiosă, e și acela, greu de contolat, de a fi tot atîtea exemple fecunde pentru scriitorii orșii în fața realității, în necontenită mișcare a timpului nostru, ca înaintea unei materii inezicabilă și, într-o măsură oarecare, anevole de fixat. Groaza de schematism și scrupulosul verificății continuă să socră prematură peri ali îndeeșoi romancierilor, tocmai fiindcă ei sînt presupti și a martorii comportării ființei umane în procesul istoric al prefacerilor sociale și poate fiindcă ei trîesc mai intens ceea ce era, urmîndu-le de depozite mînușorite. Dacă, decît versul poetului spracruicviete uneori pe deasupra artoilor conștienți, opera scriitorului aplic e dîmtr-o materie mai perisabilă, durata ei fiind condiționată

de intensitatea laborației capabilă să exprime, în realitate, viziunile artistice „Jelei de viață” a romancierilor naturalști, ci explicația realității, adică singura îndreptărire de a exista a romanului ca gen literar autonom. Din această aspirație spre veracitate proprie autorului de roman s-a născut și nevoia lui de documentare „pe olti”, cu toate exagerările unei metode care e departe de a fi altă de nouă. Naturaliștii francezi au înțfat destul tîmbolău în jurul ei și nu numai Zola s-a fîltt ca studiază o totomoltă pentru a scrie mîntorul roman din viața foveolarilor „La bete humaine”, dar și scriitorii de a doua mînă care grațiau în jurul său la Mădan, ca Cărd sau Descaves, atribulau metodele împrumutate de la reporteri, a deplasării „la fața locului” și a „studului” o asemănarea mai prea mare, în dauna imaginației. Ei realizau intrudărușii „Jelei de viață”, dar toate felurile astoa par niste reconstrucții de medicină legală și nu izbutesc nici pe departe să comunice acea emoție a vieții care le zguduie în „Răboi și pace” sau în „Comedia umană”, opere de imaginație pe aceluși plan cu „Madam Bovary”, unde au apărut marea, unde vîde printre fotografi, și cei mai multușoi, ai printre pictori. Un tablou în care Petruscu a surprins o familie în jurul mesei (cred că l-am vădat la Zambaccian) e din aceeași categorie artistică a peisajului uman ca și „Cronica de familie”, fiindcă și Petruscu și Petru Dimitriu explică detalii prin detaliile ei cele mai semnificative o realitate care se deslășește paralel cu cea primordiată și adică în face conștientă, ca să folosim o expresie balzaciann.

Acasă și argolisă acroarie a romancierilor, de a conșura un plan, li face tributar al certităților, obligăndu-l să înotă permeabilă realitate. Dîntr-unul se lumina alături ca detaliat realizat să ne monstruos în sine, adică întredîșii, și cîtorui neconștient și seama estrangetății de la „Madam Bovary” și „Cronica de familie”, și cel mai multușoi, ai printre pictori. Un tablou în care Petruscu a surprins o familie în jurul mesei (cred că l-am vădat la Zambaccian) e din aceeași categorie artistică a peisajului uman ca și „Cronica de familie”, fiindcă și Petruscu și Petru Dimitriu explică detalii prin detaliile ei cele mai semnificative o realitate care se deslășește paralel cu cea primordiată și adică în face conștientă, ca să folosim o expresie balzaciann.

Sergiu Dan

Pace lumii!

(Urmare din pag. 1)

mai greu pe uneri oamenilor muncii, înfruntăteșie considerabil situația economică a țării”. În propaganda lor pentru înarmare cererile imperialiste se slujesc de argumentul fals că: „comunismul mondial amenință lumea capitalistă”. Aceasta nîstul subțer și această veche minciună. Nicol Uniunea Sovietică, nici China populară și nici un alt stat de democrație populară nu are nevoile de război. „Războiul este dușmanul nostru”. Noi vrem să construm o societate nouă, socialistă, în care să asigurăm bunăstarea popoarelor noastre, fericirea oamenilor muncii. Noi vrem să dezvoltăm știința, arta, literatura și să le ducem la o adevărată înflorire. Noi vrem să construm, nu să distrugem. Noi sîntem pentru viață și împotriva morții. Noi sîntem pentru alungarea neliniștii care l-a cuprins pe oameni.

Pacea poate și trebuie să fie pătrată. Se poate ajunge la conviețuire pașnică între toate popoarele lumii. Pentru aceasta este nevoie să se interzică fabricarea armelor atomice și cu hidrogen, să se înceteze experimentele cu aceste arme. Oamenii de pretutindeni cer să se pună capăt următorilor războaie și să nu se îngăduie reînarmarea militarităților germane.

Poporul nostru — așa cum s-a dovedit încă o dată în ultimele zile prin mișcările militurgice care au avut loc în toată țara — sprînjîn necondiționat „Manifestul pacii”.

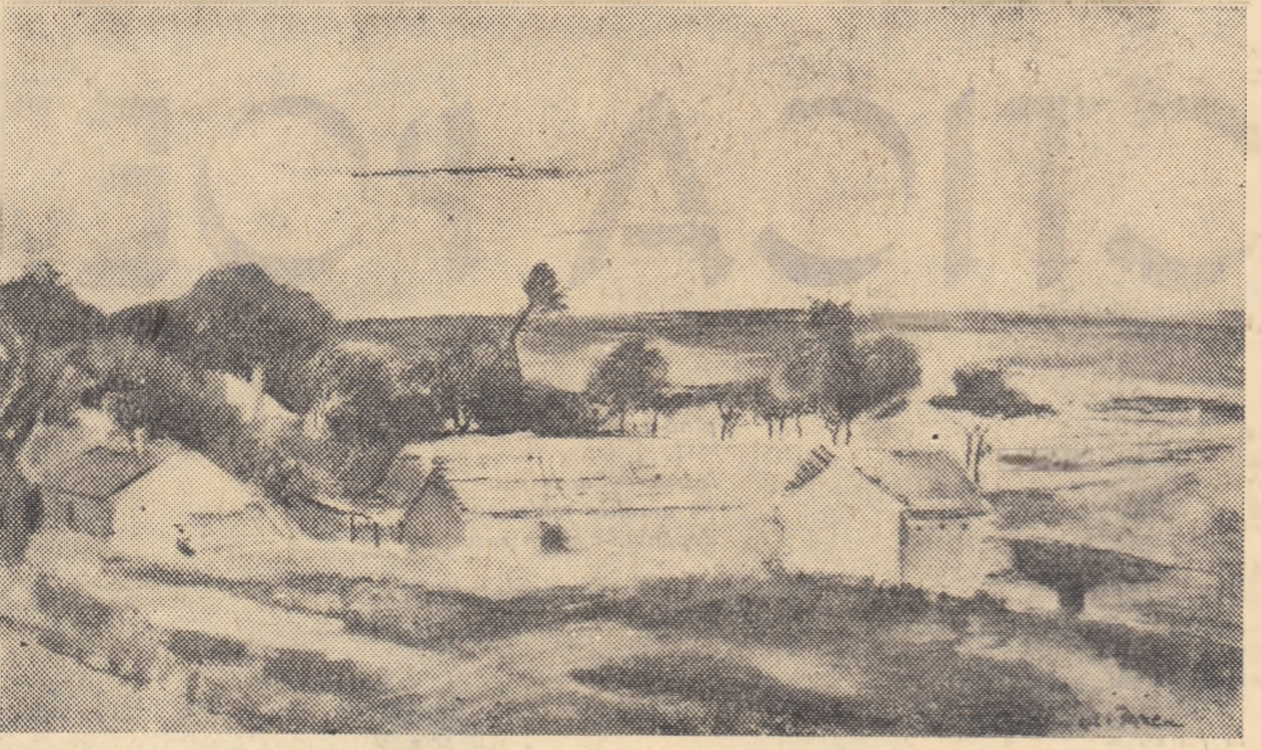
Pace lumii!

Zaharia Stancu

SIRARPY TOROSIAN

„Maternitate”

LILI PANCU

„Margaria” (pastel)

Un luptător pentru cultură

(Urmare din pag. 1)

exercitat o intermitență. Ceea ce îl a-trăgea exclusiv, era literatura. În 1862 și în anii următori scria poezii, răspîndite în ziarlele rominești de pește munți, ca „Foaia pentru mînte, inimă și literatură” din Brașov și „Telegrafu român” din Sibiu sau în pe-riodicile rominești budapeștene, ca „Aurora Romîniă” și „Concordia”. În 1863, întemeia împreună cu un Gior-geu Ardeleanu, tot la Pesta, o „foaie glumeașă”, cu titlul „Umoristu”. În „Foaia” făcea un apel călduros la Andrei Mureșeanu, „atletul poeziei ar-delenesce, care fascinașe și imaginația de adolescent a lui Eminescu, — ca să reintre în activitate. „Poetele-al națiunii, apucă lira ta, / Nașunea te așteaptă, ah cîntă, nun-ceta” (1862). Tînărul poet, în vîrstă de 21 de ani, (era născut în 1841) făcu cu-voștișină cu autorul „Răsunetului”, la masa „ospitaliă” a lui Iacob Mureș-eanu, redactorul „Gazetei Transilva-niei”. Marele bărbat îi strînse mîna și-i mulțumi pentru poezie. La masă, explica absența sa literară prin greșă-lițele familiale, care-l înnedemșară în „Foaia”. În necontenită mișcare a timpului nostru, ca înaintea unei materii inezicabilă și, într-o măsură oarecare, anevole de fixat. Groaza de schematism și scrupulosul verificății continuă să socră prematură peri ali îndeeșoi romancierilor, tocmai fiindcă ei sînt presupti și a martorii comportării ființei umane în procesul istoric al prefacerilor sociale și poate fiindcă ei trîesc mai intens ceea ce era, urmîndu-le de depozite mînușorite. Dacă, decît versul poetului spracruicviete uneori pe deasupra artoilor conștienți, opera scriitorului aplic e dîmtr-o materie mai perisabilă, durata ei fiind condiționată

nu putea să cînte, piedicile materia-lelor opreau. Era un Tântău modern” (O seară cu Andrei Mureșeanu, în „Fa-milia” II, 1867, pag. 241).

„Dorim să fixăm acest moment fu-gilic al carierei lui Iosif Vulcan, nota romantica a debutului său. În nu-mărul următor al „Familiei” apărea o semnificativă încercare de lirism sus-ținut și dinamic, ambișios intitulată Resunet. Vulcan mergea pe urmele lui Andrei Mureșeanu. Se gîndea po-te să-i preia succesiunea. O călătorie la București, în cursul anului 1868, îi prileji un înn, de-astră dată în proză, dar într-o proză exaltată, plină de eufuziuni și entu-ziasm, cu viziunea patriotică a unui București, „capitula romînoilor” („Fa-milia”, IV, 1868, nr. 38). Tot aci au revelația teatrului: „Teatrul fu prin-cipalul meu studiu în decursul pte-rerierii la București”. Și mai departe: „Frumoasă e mișcuna unui teatru — de trei ori sublimă e mișcuna Teat-rului Național din București”. De această vizită a sa se leagă a doua lui creație importantă, după aceea a întemeierii revistei „Familia”, și anume inițiativa formulată în vara anului 1869: „Să fondăm teatru na-țional” („Familia”, n-rul 29—30) și concretizată prin înființarea Socie-tății pentru Fond de Teatru Romîn, pusă întîi sub președinția lui Iosif Hodos, (1870) dar pe care a condus-o pînă la sfîrșitul vieții.

O piesă istorică a lui „Ștefan Vodă cel Tînăr”, premiată în 1892 de comi-țatul Teatrului Național din București, fu reprezentată de teatrul maghiar din Oradea Mare în 1906. Scriitorul era un bun traducător în limba romîna și în limba maghiară și figura din tinerete în societatea literară Kisfa-lody, unde își țînuse discursul de re-cepție despre poezia romîniă (1871).

Șorban Cioculescu

Thalassa...

(Urmare din pag. 1)

crurile cele mai frumoase, cîntările celor mai înflăcăute eroisme s-au născut în preajma acestei imense mi-nuni a firi. Posedind poate fi văzut și astăzi, dacă te afli într-un amurg sau într-o noapte cu lună, la prora unei coră-bii. Îl vezi cum mîna înalță, sfîrșite din marile adîncimi, călămiri negre ce-și flutură mantilele de hermină și-și tepeș necontenit marile tridenturi, în timp ce în urma lor lucesc în razele astrelor grădinite și castelele subma-rine, sub blocurile de tăceri compacte. Zăriți definiți, acești arcași ai ostiilor măririi? Iată-i cum săgetează creștele și cum despică spumele, tot înainte, pe urma împăratului acestei lumi în volbură! Nu ne-am mira dacă lucrarea roșetică din negură ar fi facia lui Iason din Argos, poruș să nu se în-toarcă fără lina de aur din mînto-rii Medei.

În lungul acestei imensități strani, acoperită de alburia piclă a nopții, toate sînt așa cum au fost, nimic nu s-a supus tocirii și transformării. Corabia cu lumini moderne trece peste piscuri de munți vechi cît viața, peste întinse cîmpii ale tăcerii, unde razele soarelui pătrund prea rar sau niciodată și unde dorm miliardele de viață transformate în pubere si-defie. Corăbiile pluteșce peste înteno-ose cîmire în care nimic nu lu-cește, nimic nu mișcă, nimic nu se cîntă, nici în marile răsoale ale ci-cloanelor. Acolo zac amfore rotunde cu grlu de vremea faraonilor, ar-core potopite de rugină își întind ghearele de meduză, și se vor fi vî-ndî urmele triremelor cu schelelele scavalor lopătari fereceți în lanțuri.

Vechii călători istoriceșe despre ce-tăți ce s-ar vedea noaptea luminind sub blocurile de tăceri, despre coloașe păduri de alge prin care mișună o lăună înzestrată cu fole și lampio-ne, cu ochi mari, fosforescenți și fi-ciși, despre umbrele unor făpturi ur-iașe cu labe de caracatiță. Pom-neam ar sus despre castelele de unde ar zbucni la fața apelor, la che-marea războinică a lui Poseidon, că-lărimele umbrei: aceste castele se afliă aievea în fundul mării, în munții înalți de sute și mii de metri, și călătorii pe ape le pot desluși intrările cu trepte de mărăgan asternute cu pur-puri imperiale. Pot zări la ferestre verzi umbrele castelanelor de sub mare, netezindu-și părul de aur și potrivindu-și ei în elbolduri de diamant și steme strălucitoare. Cîi de ne-cuprins e acest miracol! Ceea ce a în-semnat știința, zoologia și botanica ma-cină, e înfinit de puțin, iar ceea ce a rămas neconsemnat și necuprins, e a toată mînașea și cea mai bogată imaginație. Frumusețea adu-cată întrec de tot e creat închipu-rea înălțătoare a povestitorilor orien-tali, toate cărțile miturilor celebre.

Aladri

Maină nouă

A. P.

A. P.

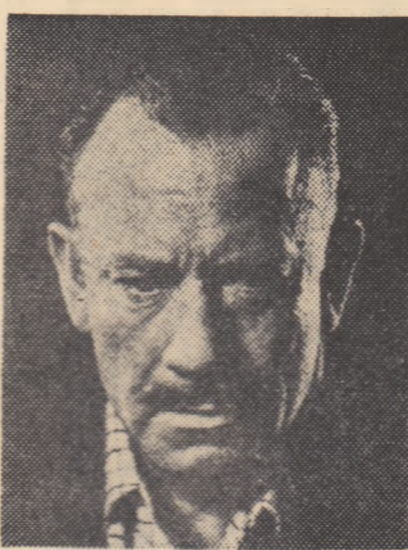
Left margin area containing various small notices and text fragments.

Eusebiu Camilar

ENERGICUL GLAS AL LUI JOHN STEINBECK

Nici unul din cei „patra mari” al literaturii americane contemporane — nici William Faulkner, nici Ernest Hemingway, nici Erskine Caldwell și nici John Steinbeck — nu și-au pus vreodată sîrăcîțul lor talent în slujba forțelor întinerului, nu au încercat vreodată să submineze prin operele lor vîntul libertății sau dreptății omului.

Cel mai energic și cel mai des auzit este, de la o vreme, glasul lui John Steinbeck. Spre deosebire de ceilalți trei eminenți conaștri ai săi, care nu eborău decît la anumite intervale în arena publică, autorul răscolitorului roman „The Grapes of Wrath” („Fructele mîinii”), participă, în momentul de față, în mod intens, la toate campaniile de extirpare a virusului maccarthyst din orice ungher al vieții politice a Statelor Unite, în care a izbîntit să se cuberească.

Nu mai departe decît în ultimele câteva săptămîni, numele său a fost astfel de trei ori prezent pe ecranele ecran al actualității.

Prima dată, cu ocazia recentului proces pentru încălcarea respectării libertății de expresie, înaintea Comisiei Intermedieri din Congres, în numele lui Arthur Miller. În a doua oară, în cadrul cărții, John Steinbeck a publicat, în numărul nr. mai 1957 al revistei „Esquire”, un vibrant articol, subliniind că acest proces prin care guvernul american a sancționat pe cel mai valoros dramaturg de astăzi al Statelor Unite, fiindcă a refuzat să comită un act imoral — acela de a denunța prietenii — constituie „o lipsă de imediată primizie” nu numai pentru Arthur Miller, ci și pentru întreaga noastră cultură de dincolo de oceane.

Intrebîndu-se, în continuare, ce-ar face dacă ar ajunge și el vreo dată în situația de astăzi a lui Miller, Steinbeck răspunde: „Nu știu ce-aș face, dar — pentru binele meu și al copilor mei — aș dori să fii destul de curajos încît să ai curajul să-ți apară o „let”. Si apoi Steinbeck ne amintește de tatăl său, acest „mare om” de la care a învățat următoarele „sfinite principii” pe care nu a tîncat o clipă a le respecta: „Cinstește-ți familia, fii credincios prietenilor, respectă legea, iubeste-ți țara și revoltă-te, fîră nici o șoșăire, împotriva oricărei tiranii, fie că vine din partea unui brutal căpitan de școală, a unui dîcator străin, sau a unui demagog local.”

Și dacă asta înțeleg, domnilor, — încheie Steinbeck — atunci practicați-le pe o scară cît mai întinsă. La scurt timp după această categorică luare de poziție, Steinbeck a publicat în săptămînalul „Saturday Review”, un alt admirabil articol, intitulat „A Game of Hospitality” („Jocul de-a ospitalitatea”). Pentru a

O nouă uniune de creație

În scopul unei mai bune organizări a activității creatoare a lucrătorilor din cinematografia sovietică, pentru ridicarea nivelului artistic și ideologic al producției cinematografice, a fost hotărât de a se întîlni o nouă uniune de creație: Uniunea lucrătorilor din cinematografia din U.R.S.S.

De curind, a fost alecîțul biroul organizatoric al Uniunii, compus din peste 40 de membri.

scoate cît mai pregnant în evidență întreaga absurditate a nenumăraților prețuri pe care Departamentul de Stat împiedică accesul în Statele Unite al celor mai preeminente personalități politice și culturale din alte țări, el prezintă aici o listă a marilor figuri din trecut care — fiindcă ar fi fost cîndva, pe drept sau pe nedrept, învinuite de acțiuni pe care închiștorii americani ai zilelor noastre le consideră drept „criminale”, n-ar putea obține niciodată viza de intrare în țara liberă: de la tata Adam — căzuț de „comparare imorală” pînă la Alexandre Dumas — vinovat că ar fi lăsat să pătrundă în vîntele sale câteva picături de „sînge negru”.

Dar, adaugă Steinbeck, probabil că personajul care ar avea cele mai întinse șanse de a obține viza de intrare în Statele Unite ar fi Isus Cristos. Și acuzația care i s-ar aduce ar fi, fîră îndoială, aceea de „incitare la revoltă”, avînd cu siguranță drept cea mai logică consecință „dezordinea publică” tulburătoare înaintea și smulgera criminalului din celulă de către mulțimea furioasă, în timp ce seriful ar avea, bineînțeles, ca de obicei, toată grîia ca aceeași mulțime să nu aducă „nici o stricăciune cîdririi și mobilizării înohisorii”.

Acasă asidua activitate publicistică nu-l împiedică totuși cît de puțin pe John Steinbeck să-și continue din plin și îndelungatele sale literare. Deodată, „The Short Reign of Pippin IV” („Scurta domnie a lui Pîppin IV”), noul său roman, ieșit de sub teacurile editurii „Viking” din New York între cele două articole mai sus menționate.

Personajul central al acestei cărți, pe care autorul o prezintă de la început drept „o invenție” („a fabrication”) este Pîppin Arnulf Hîrîșit, un pasnic mîrginean francez. El duce o banală și obscură existență în Paris, a țării de respectabilă soție Marie, de nesîmțita sa fiică, Clotilde, (care de la vârsta de 15 ani a devenit o mare celebritate mondială, datorită romanului ei gen Françoise Sagan, intitulat „Adieu, Ma Vie”) și de unchicul său, Charles Martel, proprietarul unei galerii de artă, specializat în rafinată artă a escrocării turliștilor. Singura lui distracție este neobovășita scrieră a cerului, noaptea, cu telescopul. Pînă în clipa în care, în anul 19... o nouă coalitîie guvernamentală, formată din „radicali conservatori, conservatori radicali, centristi de dreapta, centristi de stînga și alii crestini”, ajungînd la concluzia că numai o restaurare a monarhiei mai poate salva țara de la dezastru, hotărîndă că cel mai indicat pentru a se urca pe tronul Franței nu este decît acest legitim descendent al lui Carol cel Mare.

La început, Pîppin refuză cu îndrăgînire să devină rege. Dar, pînă în cele din urmă, stîrnutoarele apeluri la profundele sale sentimente patriotice sînt

înzîmănat de succes. După încoronarea de la Reims, pe un tron în jurul căruia se adună, în jurul său, înconjurat de o suită compusă din două sute de verișori îndivici, care vorbesc aa pe vremea lui Carnelle și încep să jure gîndul fîrăncilor împotrurimii, gîngăvind apoi toată ziua ca cei mai autentici nobili.

Celebra casă Schiaparelli anunță, fără întîrzieri, lansarea unui nou parum, intitulat „Rêve Royale”. La „Folies Bergères” se fîne un concurs pentru alegerea metresei noului rege. (Este foarte admirabil că bietul Pîppin nu are nici o metresă, dar tradiția e tradiție!) Și așa mai departe...

Totul decurge spre deplina satisfacție a celor care l-au adus pe Pîppin la pulere, atîtă timp cît acesta nu iese din cuibul lui „consilierilor săi: unchil Charles; sora Hyacinthine, o veche prietenă a soției sale, care după o glorioasă carieră de balerină s-a retras, la bătrînet, într-o căcutură mănăstirească; și junele american Tod Johnson, născut în anul 1807, și marele admiral al Clotilde. Din clipa în care Pîppin anunță că intenționează să treacă la îndîpurarea unui vast program de reforme sociale, soarta sa este pe deplin pecelîută și, julgerîtor, va redeveni un simplu particular.

O simplă farsă fîră nici o semnificație profundă — cum s-au grăbit s-o călîcesc unele recenzii americane superficiale sau de rea credință? Sau, în realitate, e numai o mușcătoare satiră a lui Quiet d’Orsy, dar în același timp, întocmai ca și toate celelalte manifestări din ultimul timp ale lui Steinbeck — o virulentă critică a Washingtonului?

Alf Adania

Noutăți literare din R.P. Chineză

„Istoria lăutei”

„Este aceasta o operă realizată într-un mod înalt de realizare de viață în creștea folclorică populară și îi păstrează aprinderea deformantă a unei vechi legende în spiritul ideologiei feudale, care nu face decît să înfrumusețeze necrezîndul orînduire medievală”.

Într-o astfel de opinie, potar opus, sînt formulate în cadrul unei largi discuții ce se desfășoară în R.P. Chineză și numeroase alte opinii și aprecieri pozitive sau negative asupra „Istoriei lăutei” — piesă clasică chineză din secolul XIV. Între acestea se numără de exemplu „Istoria lăutei” — este o lucrare de mare interes științific și artistic de mare valoare. Ea este o lucrare de mare interes științific și artistic de mare valoare. Ea este o lucrare de mare interes științific și artistic de mare valoare.

De multă vreme, istoricii și criticii literari nu pot ajunge la un punct de vedere comun asupra acestui opera. Acum cîtuva timp, Uniunea dramaturgilor din China a organizat, în scopul cercetării problemelor pe care le ridică „Istoria lăutei”, o dezbateră la Pekin, la care au participat cîtorva tînci din rîndurile oamenilor de literatură și artiști, ale istoricilor, filozofilor etc.

În scopul stimulării în continuare a dezbaterii și asigurării desăvîșirii lor în spiritul unității și înfrumusețării acesteia, a fost întocmită o nouă revizuire a textului original, redacția revistei „Juzhen” („Pieșe”) a fost însărcinată să pună la punct stenograma rapoartelor și intervențiilor făcute în cursul discuțiilor și să le publice într-un număr special pentru a oferi absolutil toate punctele de vedere exprimate. Recent, acest volum a ieșit de sub teacurile tipografice.

C. S.

„TITUS ANDRONICUS” REÎNVIAT

Tragedia „Titus Andronicus”, socolită multă vreme printre piesele lui Shakespeare care nu mai pot înfrunta luhma răimei, cunoaște un succes extraordinar în spectacolul regizat de Peter Brook, cu Laurence Olivier și Vivien Leigh în rolurile principale.

Fotografia reprezintă o scenă din spectacolul dat recent de Laurence Olivier la Paris, într-un turneu triumfal.

NOTE ȘI COMENTARIILE

Precizări

La observațiile „unii cititor” publicate în această rubrică în numărul din 18 iulie al „Gazetei literare”, Biblioteca Academiei R.P.R. aduce următoarele precizări:

1. Închiderea călătorilor de la Bibliotecă pe intervalele 10 iulie — 25 august a fost o măsură necesară, impusă de faptul că în ultimii 20 de ani nu s-a făcut o revizuire radicală a instalațiilor de apă, iluminat și încălzit ale clădirii, ceea ce pune în gravă primejdia securității colecțiilor.

2. Cîțitorii Bibliotecii Academiei R.P.R. nu sînt lipsiți de posibilitatea consultării în intervalul de mai sus. Rețeaua de bibliotecă științifică de specialitate a Bibliotecii Academiei nou formată din 26 bibliotecă, care funcționează în cadrul institutelor de cercetări ale Academiei, oferă posibilități de informare, asupra cărora s-a atras atenția cititorilor în ajutorul inchiștorilor, printre-un anunțat și acum la intrarea Bibliotecii. De aștept celelalte bibliotecă din Capitală sînt deschise în această perioadă și cititorii pot găsi și în altă parte decît la Academie documentația necesară.

3. Serviciul cărărilor în sălile de lectură ale Bibliotecii nu durează, în general, mai mult decît un-te alte bibliotecă mari din lume. La condițiile de spațiu, transport interior și volum al publicațiilor în continuă modificare trebuie adugat faptul că o bibliotecă funcționantă în 1937 de 40 cititori zilnic tre-

buie să servească în 1957, în același spațiu, 800 de cititori zilnic. Întînd seama de cifrele de mai sus sînt explicabile și aglomerația la gerdobă în anumite ore și timpul necesar pentru servitiul unei cărți.

4. Consultarea colecțiilor Bibliotecii este îngreuiată uneori și de lipsa de spirit colectiv în muncă al cititorilor. La indisciplina remarcată și de autorul noiei amintite se adaugă o obiceiul unor cititori de a împrumuta și reține publicații peste termenul regulamentar ceea ce împiedică alor cititori accesul la publicațiile respective.

Sînt și cazuri cînd asemenea împrumuturi, pe termen lung, sînt justificabile prin rațiuni de alt ordin. Un „cititor” nu poate însă întoarcina aprecia după lectură sa personală este mai importantă decît lucrarea științifică a colectivului care reține o carte dorită și de el. Conducerea Bibliotecii examinează cu severitate cererile de împrumuturi, dîndu-le numai în funcție de importanța temei de cercetare la care lucrarea documentară va servi documentarea sau a cercii documentare. Este evident că se va imprimura cu mai multă ușurință și pentru mai mult timp o lucrare în stîmă de lingvistică, decît pentru întocmirea „Dicționarului limbii române”, sau Institutului de Mecanică Aplicată, pentru pregătirea unui proiect important, decît unul cititor care solicită cărarea pentru înțelegere personală. Și aici interesul colectiv primează.

Biblioteca a primit și primește cu plăcere subștegiile competente ale

unor cititori, privitoare la funcționarea sălilor de lectură și la alte probleme organizatorice. În cadrul lucrărilor actuale aceste sugestii vor fi folosite pentru îmbunătățirea condițiilor de studiu în Bibliotecă.

De-aș fi gramătic...

„aș scria o notă la „Tîndrul scriitor”, intitulată bunăoară „De-aș fi gramătic...”

ALADIN

„Menționi critice”

Perpessicus continuă, în nr. 6 al revistei „Tîndrul scriitor” noua serie a „Menționilor critice” inaugurată cu două luni în urmă. După „Noaptea iernii” de Remus Luca, în nr. de față sînt discutate volumete alor doi reprezentanți ai generației tinere scriitoricești: Victor Turbure și Aurel Rău. Producțiunile lor formează obiectul unei analize judecătorești, cu numeroase și folositoare implicații. Trebuie salutată interesul și atenția criticului Perpessicus pentru lucrările tinerilor prozatori și

poezii. Sperăm ca exemplul să fie urmat și de alți reprezentanți ai generației tinere de critici literari. V. R.

Soarta gigantului

În Parcul Libertății, într-un colț unde nu ajung decît pașii perecherilor în căutarea singurătății, se află una din cele mai valoroase opere ale sculpturii românești: Gigantul lui Paciurea. Deosebita forță expresivă a acestei lucrări, grandoarea inspirației, aproape michelangeloască, fac din Gigant una din cele mai de seamă sculpturi monumentale create vreodată la noi în țară. Din păcate, expusă înlemperii și sculptată într-o piatră moale, ea se degradează treptat. Poate că Uniunea Artiștilor Plastici, cîreia îi ațără gematenția că monumentul sculpturii se pădănește, ar putea să salveze statuia lui Paciurea, lăsînd în locu-i o copie și adăpostind originalul într-unul din muzele noastre. Iar Zeul rîzboiului o altă sculptură celebră a marrelui nostru artist care,

Pe paralela 45°

Ideea tinăruului reparter Pop Simion a sînt să a prelucraze și raportaie sale publicate în „Tîndrul scriitor” începînd cu nr. 3 din acest an stau mîrluie. În nr. 6 al revistei el publică etapele: lezer — Curtea de Argeș. Adevăr, poezie, înelegere a naturii, puțînă istorie și în sfîrșit puțînă nauitate care nu strică, pentru că amuză raporturii trebărie să afle de la aficinea că un copac doborît nu e „morț” ge-finitiv, ci se transformă în mese, bănci, viori etc.).

A rămas mai mult de jumătate de drum. Inanitate și succes! N.

Tratament preferențial

Ascultătorii emisiunilor radiofonice au avut prilejul să constate că în programele noastre de radio orele cele mai bune adică cele de seară, cînd te mai multă oparataie se află deschise — sînt afectate, prin tradiție, cronicle de artă, în vreme ce, cu regularitate, cronicile literare sînt preuzute la ore cînd foarte puțînă ascultători le pot urmări. Nu mai departe decît în săptămîna trecută, să zicem marți 16 iulie, emisiunea „Treți cărți pe săptămînă”, un fel de „breoiar”, foarte mult sub raport informativ, s-a transmis la orele 14.25 în vreme ce convorbirea din domeniul artelor plastice s-a dat la 20.30. O emisiune care fîne la cîntecronici literare — „Note de lector” — în cadrul căreia, vineri 19 iulie, a vorbit G. Macoveșcu despre „Vasilii Tiorkin” de Tvardovski, a putut fi ascultată la orele 16.55 de cei puțîn care se află acasă, la un asemenea ceas — pe cînd cronică cinematografică transmisă în ajun, în pauza concertului, s-a bucurat fîră îndoială de mult mai mulți auditori. Mai mult te exemple nu sînt necesare, intrucît situația este permanent aceeași Programarea la orele necesare este o cronică literară constituie un fapt regretabil deoarece, obiectiv, privează pe ascultători de plăcerea de a se documenta prin radio și asupra operațiilor literare curente.

Pe paralela 45°

D. G.

Tratament preferențial

Redactor-șef: Zaharia Stancu. Colegiul redacțional: Mihail Beniuc, Marcel Brestășu, Eusebiu Camilar, Paul Georgescu (redactor-șef adjunt), Eugen Jeheleanu, George Macoveșcu, Ion Mihăileanu, V. Mindra (redactor-șef adjunt), Mihail Petroveanu (redactor-șef adjunt), Cicerone Theodorescu, Ion Vițner.

Salut lui Saint-Exupéry

În Terre des hommes, scriitorul aviator, leacul modern intrat într-o timpurie legendă — prăbușit, printr-o răsturnare a sensului gravitației, în cosmos — peșul pierdut printre constelații, campionul vechitînii bărbătești, de grup, al faptelor eroice, înamicul confortului burghez, al individualismului neputincios, scria, gîndindu-se la o formă de civilizație crolită pe măsura unui ideal larg și nobil uman: „Adevărați lămâzi există acolo unde o mulțime de cazmata fîră nici un fel, unde loviturile de cazma pe care le dă nu-l leagă de comunitatea semenilor săi”.

cu ochiul unui scriitor burghez, nelegător al fenomenului sovietic. Reportajele amintite se încadrează în seria povestirilor de călătorie, publicate în 1935 în „Paris-Soir” și „L’Intransigent”. În urma unui turneu de conferințe întreprins în jurul Mediteranei, în tovărășia aviatorilor Jean-Marie Conty și André Prévot, zguduitoare prin mîrluile lor directe sînt reportajele Spania însingerată, Madrid, scrisă ca trimis special al unor ziare, pe frontul spaniol. În „Pace sau război”, apărut după München, în octombrie 1938, Exupéry prevede dezastrul care avea să se abată asupra Europei. Urmează „Pilotul și forțele naturale”, relatarea unui zbor de recuperare deasupra Patagoniei, pe urmele lui Guillaumet și Mermoz, așii aviației franceze (episod care va fi înserat, într-o formă modificată, în Terre des hommes cînd, singur pe bord, Exupéry are de înfruntat un ciclun fantastic. Admirabilă epopee a voinței de a supraviețui, a puterii de rezistență care zace în om! În continuare, citim Scrisoarea francezilor, chemare la unire, adresată din tabăra rezistenței franceze, Scrisoare generalului X și O pledoarie pentru pace altă dovadă a nobilului umanism al lui Saint-Exupéry. Volumul se încheie cu trei prefețe scrise la cărțile Grandeur et servitude de

Constantin Toiu

Oaspeți de peste hotare

NIRMALA PATVARDHAN scriitoare (India)

PROF. AKHARY KRIPALANI istoric; președ. Partidului Socialist (India)

Desene de ROSS

Din toată lumea

Teatrele

În Italia a apărut cel de-al treilea volum al „Maril enciclopediei teatrale”, cuprinzînd articole despre cinematografie, istoria costumelor, circ etc. De asemenea se află în acest volum studii monografice despre creația lui Charlie Chaplin, Gordon Craig, Șalipin. Ample studii sînt consacrate teatrului chinez și cehoslovac.

Tratament preferențial

Teatrul de dramă din Belgrad și-a încheiat cea de a zecea stagionă. În stagionea viitoare, teatrul va avea și o filială. În cinstea aniversării a 40 de ani de la Marcea Revoluției din Octombrie, el va reprezenta „Traedia optimistă” de Vsevolod Vișnevski. De asemenea, în noua stagionă vor fi puse în scenă comedia satirică „Ploșnița” de Vi. Maiakovski, „Intermedii” de Cervantes și o dramăizare după cartea „12 scaune” de Iliș și Petrov.

Aristofan cenzurat

„Adunarea femeilor”, comedia lui Aristofan, a fost aleasă pentru inaugurarea teatrului antic din Benevento, restaurat după o abandonare de 16 secole. Aceași piesă urma să fie reprezentată și la teatrul d’Ostie. Oficialitatea și anumiți „puritști” n-au fost însă de acord și au pornit o campanie și o cabală împotriva marului clasic, silindu-l pe organizatori să renunțe. Presa din Roma a pus în discuție cazul și membrii comisiei de cenzură italiană au cerut să asiste la un spectacol închis... spre a-și da avizul. Opinia publică așteaptă verdictul acestor cerberi. Subiect unei noi satire pentru Aristofan, dacă ilustrul dramaturg ar trăi.

Gh. Dinu

Ce oameni cumsecade!

Istoriografia americană îi va rămîne, desigur, pe veeli recunoștătoare Margaret Truman, mult adorata fiică a fostului președinte Harry, pentru următoarele extrem de prețioase amănunte, atît asupra prei distinșei sale persoane, cît și a preii îliștrilor ei părinți, oferite în recent apărutul său volum de amintiri din Casa Albă, intitulat „Souvenir” (Editura McGraw-Hill, New-York).

Pentru a contracara nefastul efect al moleșitoarelor covoare persiene, al ameițitoarelor buchete de trandafiri și al aerodinamicelor limuzine — în tot cursul șederii lor la Casa Albă, modesta doamnă Bess Truman a obligat-o pe buna Margaret să-și spele cu propriile-i mîini, propriile-i rufe, ca și proprii-i păr.

Întîrînd odată prea mult la o serată de la West Point, buna Margaret a pierdut ultimul tren, neizbitund să ajungă la Washington decit abia în zorii, cu o tren de marfă. Ce scandal i-a făcut, la sosire, duosul președinte care o aștepta, sărmanul, de altăa ore pe peron!

Iar într-o furtunoasă noapte, cînd Casa Albă a fost inundată de torențele care năvălau prin ferestre, bravul președinte a refuzat a îndirjire să facă apel la orice ajutor din afară, insistînd să steargă parchetul cu prosoapele de baie, numai el, cu modesta sa soție Bess și cu buna sa fiică Margaret.

Ce oameni cumsecade! Și noi, răii, care pînă acum asociam imaculatul lor nume numai de bețicioasă „doctrină Truman”? Despre care, în treacăit fie zis, buna Margaret nu scoate nici o vorburi!.